

Ćwiczenia 4

Metoda praw własności

Metoda praw własności (*ang. Equity method*) stosowana jest przypadku gdy przedsiębiorstwo zakupiło więcej niż 20% akcji innego przedsiębiorstwa.

Konsolidacja metodą praw własności ma na celu bieżącą aktualizację wartości posiadanych udziałów lub akcji, które jednostka dominująca lub znaczący inwestor posiada w jednostce podporządkowanej.

Wartość zmian jest określona przez:

- charakter (zysk/strata) i wielkość wygospodarowanego przez jednostkę stowarzyszoną wyniku finansowego;
- procent praw własności (udział procentowy) do aktywów netto jednostki powiązanej kapitałowo z jednostką dominującą;
- decyzje tej jednostki dotyczące podziału wyniku.

W momencie zakupu, inwestycja kapitałowa ujmowana jest w księgach inwestora według kosztu (po cenie nabycia), a wartość bilansowa jest powiększana lub pomniejszana w celu ujęcia udziałów inwestora w zyskach lub stratach jednostki stowarzyszonej zanotowanych po jej objęciu.

Skorygowanej o różnicę między wartością nabycia akcji przez jednostkę dominującą a wartością udziału w kapitale własnym jednostki stowarzyszonej.

W myśl tej metody prawa własności inwestora oznaczają jego udział w przyroście majątku netto jednostki gospodarczej, w którą zainwestował.

Zatem korekta nie tylko dotyczy udziału inwestora w wyniku netto tej jednostki, lecz obejmuje kwoty otrzymanych dywidend.

Zakup akcji jest ujmowany po koszcie zakupu w formie lokaty, a następnie podwyższa się go (po dacie zakupu) o zyski jednostki nabytej lub obniża o jej straty.

Konsekwencją stosowania niniejszej metody jest ciągła zmiana wartości posiadanych lokat przez inwestora, odpowiednio do zmian w księgowej wartości aktywów jednostki powiązanej kapitałowo z inwestorem.

Wycena zgodnie z klasyczną metodą equity

W dniu nabycia	Według ceny nabycia
Na koniec pierwszego roku	Cena nabycia lokat plus/minus udział w wyniku netto jednostki powiązanej kapitałowo z inwestorem minus otrzymane dywidendy
Na koniec kolejnego roku obrotowego	Wartość księgowa lokaty plus lub minus udział w wyniku netto jednostki powiązanej kapitałowo z inwestorem minus otrzymane dywidendy

Zadanie 1

Inwestor zakupił 20% akcji dające 20% praw głosu za 200000 zł. Jednostka powiązana kapitałowo z inwestorem wykazała zysk 60000 po czym połowę zadeklarowała na dywidendy a następnie je wypłaciła.

Zadanie 2

Księgowania u inwestora

1. Zakup za 1200000 akcji dający 20% praw głosu w spółce stowarzyszonej

Spółka stowarzyszona wykazała zysk 80000

2. Zaksięgowanie zysku inwestora przypadającego na posiadane akcje

Deklaracja wypłaty połowy zysku jako dywidendy

3. Zaksięgowanie udziału w dywidendzie

4. Wypłata dywidendy

Zadanie 3

Sprzedż lokat długoterminowych wycenionych według metody equity

Inwestor zakupił przed laty akcje innej jednostki w wysokości 40% za gotówkę w wysokości 100 000. Stosowanie metody equity spowodowało wzrost wartości tego aktywu do 250 000 na dzień 1. 01 20xx roku.

Jednostka gospodarcza powiązana z inwestorem wygospodarowała za rok 20xx zysk netto w wysokości 100000 i zadeklarowała połowę na dywidendy po czym je wypłaciła. Inwestor po otrzymaniu wypłaty sprzedaje $\frac{1}{4}$ tej lokaty za 100 000, redukując swój udział w tej jednostce do 30%.

Zadanie 4

Sprzedaż lokat długoterminowych wycenionych według metody equity

Inwestor zakupił przed laty akcje innej jednostki w wysokości 30% za gotówkę w wysokości 110 000. Stosowanie metody equity spowodowało wzrost wartości tego aktywu do 180 000 na dzień 1. 01 20xx roku.

Jednostka gospodarcza powiązana z inwestorem wygospodarowała za rok 20xx zysk netto w wysokości 50000 i zadeklarowała połowę na dywidendy po czym je wypłaciła. Inwestor po otrzymaniu wypłaty sprzedaje $\frac{1}{4}$ tej lokaty za 90 000, redukując swój udział w tej jednostce do 30%.

Zadanie 5

Sprzedż lokat długoterminowych wycenionych według metody equity

Inwestor zakupił przed laty akcje innej jednostki w wysokości 30% za gotówkę w wysokości 160 000. Stosowanie metody equity spowodowało wzrost wartości tego aktywu do 190 000 na dzień 1. 01 20xx roku.

Jednostka gospodarcza powiązana z inwestorem miała za rok 20xx stratę w wysokości 50000.

Inwestor zaksięgował udział w stracie i natychmiast sprzedał $\frac{1}{2}$ posiadanego udziału za 80000.

Zadanie 6. Spółka X nabyła 40% udziałów w spółce Y gdy jej aktywa netto były warte 150 zł (kapitał podstawowy 100zł i zyski zatrzymane 50 zł), płacąc za nie 200 zł (było to w poprzednim roku). Spółka X ujmuje w swoim sprawozdaniu jednostkowym udziały w spółce Y jako składnik aktywów dostępny do sprzedaży i wycenia w wartości godziwej. Przyrost wartości dotyczy w połowie tego roku a w połowie lat poprzednich. Sprawozdania obu podmiotów przedstawiają się następująco (por. A. Gierusz, M. Gierusz):

	spółka X	spółka Y
Rzeczowe aktywa trwałe	500	320
Udziały w spółce Y	300	-----
Aktywa obrotowe	300	175
Razem	1100	495
Kapitał podstawowy	450	100
Zyski zatrzymane	350	120
Kapitał z aktualizacji wyceny	100	-----
Zysk netto za rok obrotowy (po podziale)	125	60
Zobowiązania handlowe	75	215
Razem	1100	495

Należy dokonać ujęcia jednostki stowarzyszonej wykorzystując metodę praw własności.

Zadanie 7. Metoda praw własności – zysk na okazjnym nabyciu

Spółka X nabyła 40% udziałów w spółce Y gdy jej aktywa netto były warte 150 zł (kapitał podstawowy 100zł i zyski zatrzymane 50 zł), płacąc za nie 50 zł (było to w poprzednim roku). Spółka X ujmuje w swoim sprawozdaniu jednostkowym udziały w spółce Y jako składnik aktywów dostępny do sprzedaży i wycenia w wartości godziwej. Przyrost wartości dotyczy w połowie tego roku a w połowie lat poprzednich. Sprawozdania obu podmiotów przedstawiają się następująco (por. A. Gierusz, M. Gierusz):

	spółka X	spółka Y
Rzeczowe aktywa trwałe	500	320
Udziały w spółce Y	75	-----
Aktywa obrotowe	450	175
Razem	1025	495
Kapitał podstawowy	450	100
Zyski zatrzymane	350	120
Kapitał z aktualizacji wyceny	25	-----
Zysk netto za rok obrotowy (po podziale)	125	60
Zobowiązania handlowe	75	215
Razem	1025	495

Należy dokonać ujęcia jednostki stowarzyszonej wykorzystując metodę praw własności.

Zadanie 8. Transakcja wzajemna - wyłączenie wyników na transakcjach wzajemnych.

Inwestor posiadający 30% udziałów w jednostce stowarzyszonej sprzedał jej w bieżącym roku obrotowym towary o wartości 100000 złotych, za które zapłacił 80000 złotych. Jednostka stowarzyszona nie sprzedała tego towaru w bieżącym roku obrotowym. Inwestor musi w związku z tym skorygować wartość inwestycji wycenionej w jednostce stowarzyszonej metodą praw własności w korespondencji z kosztem zakupu sprzedanych towarów.

Zadanie 9. Transakcja wzajemna - wyłączenie wyników na transakcjach wzajemnych.

Jednostka stowarzyszona sprzedała w roku obrotowym inwestorowi posiadającemu w niej 25 % udziałów swoje wyroby w cenie sprzedaży za 70000. Ich koszt wytworzenia był 50000 złotych. Inwestor nie sprzedał zakupionego towaru w roku obrotowym. Inwestor musi w związku z tym skorygować wartość swojego zapasu towarów w korespondencji z zyskami (bądź stratami) z tytułu swojego udziału w jednostce stowarzyszonej.